

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 39
van **ELISABETH MEULEMAN**
datum: 15 oktober 2019

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) - Uitsluiting wegens Belgische nationaliteit

We vernamen van een casus waarbij een achtjarig kind, afkomstig uit Brussel met twee niet-Belgische ouders, geen recht heeft op Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) omdat het de Belgische nationaliteit heeft. Het kind is dus geen nieuwkomer, maar de ouders lieten het achter bij familie in Vlaanderen. Zo spreekt het kind twee talen (o.a. Frans), maar geen Nederlands. Het kind zou dus enorm gebaat zijn met onthaalonderwijs.

Wat toelichting bij wie OKAN kan volgen, lezen we hier: <https://www.vlaanderen.be/onderwijs-en-vorming/ondersteuning/onderwijs-voor-leerlingen-met-specifieke-noden/onthaalonderwijs-voor-anderstalige-kinderen-okan>. De website suggereert weliswaar een groot verschil tussen de voorwaarden om OKAN te kunnen krijgen tussen leerlingen in het basisonderwijs en leerlingen in het secundair onderwijs.

Gezien de prioriteit van de Vlaamse Regering, zo lezen we in het regeerakkoord, om te zorgen dat alle leerlingen het Nederlands goed machtig zijn, desnoods via taalbaden en de zogenaamde taalturbo, vermoeden we dat de minister hier ook vraagtekens bij plaatst.

1. Wat zijn de exacte voorwaarden waaraan leerlingen moeten voldoen om OKAN te kunnen krijgen?
2. Hoeveel soortgelijke gevallen zijn gekend waarbij leerlingen uit de boot vallen ten aanzien van OKAN, ondanks het feit dat ze wel het taalonderwijs goed zouden kunnen gebruiken?
3. Beschouwt de minister deze casus als een anomalie in de wetgeving? Hoe kijkt de minister hiertegen aan?
4. Wil de minister de wetgeving aanpassen zodat kinderen in soortgelijke gevallen – en al is het dus van Belgische nationaliteit – ook OKAN kan genieten en dus hulp krijgt bij het aanleren van het Nederlands?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 39 van 15 oktober 2019

van **ELISABETH MEULEMAN**

1. Het al dan niet hebben van de Belgische nationaliteit maakt geen onderdeel uit van de definitie van anderstalige nieuwkomers in het gewoon basisonderwijs.

In het gewoon basisonderwijs is een anderstalige nieuwkomer een leerling die uiterlijk op 31 december van het lopende schooljaar vijf jaar of ouder is en die op de dag van de voorziene instap in de school, gelijktijdig aan al de volgende voorwaarden voldoet:

- 1) hij is een nieuwkomer, dit wil zeggen dat hij maximaal één jaar ononderbroken in België verblijft,
- 2) hij heeft niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal,
- 3) hij beheerst onvoldoende de onderwijstaal om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen,
- 4) hij is maximaal negen maanden ingeschreven, vakantiemaanden juli en augustus niet inbegrepen, in een school met het Nederlands als onderwijstaal.

Naast deze eerste groep slaat de term "anderstalige nieuwkomer" ook op kinderen die officieel verblijven in een open asielcentrum. Voor deze kinderen blijft enkel de leeftijdsvoorwaarde behouden. De andere voorwaarden vervallen als de leerling een attest kan voorleggen van het asielcentrum waar hij verblijft. Dat betekent dus dat deze leerlingen in aanmerking komen voor onthaalonderwijs zolang ze in het asielcentrum verblijven én voldoen aan de leeftijdsvoorwaarde.

Daarnaast zijn er de gewezen anderstalige nieuwkomers. Dit zijn leerlingen in het basisonderwijs die in het voorafgaande schooljaar anderstalige nieuwkomers waren én onthaalonderwijs hebben genoten. Ook deze leerlingen genereren extra omkadering.

2. Het ministerie van onderwijs ontvangt van de scholen geen informatie over leerlingen voor wie taalonderwijs nuttig kan zijn, maar die niet voldoen aan de voorwaarden van anderstalige nieuwkomers.

Een anderstalige nieuwkomer die onmiddellijk kiest voor het Nederlandstalig onderwijs komt in aanmerking voor ondersteuning via de lestijden voor anderstalige nieuwkomers.

Als die anderstalige nieuwkomer echter eerst een jaar of meer naar het Franstalig onderwijs gaat en pas nadien naar het Nederlandstalig onderwijs gaat, komt hij niet in aanmerking voor ondersteuning via de lestijden voor anderstalige nieuwkomers. Hij voldoet immers niet aan het criterium dat hij maximaal één jaar ononderbroken in België verblijft. Deze voorwaarde is ingeschreven omdat anders alle kinderen uit de Franse Gemeenschap in aanmerking zouden komen voor ondersteuning voor anderstalige nieuwkomers. Dit kan niet de bedoeling zijn. Dit betekent echter niet dat leerlingen die als thuistaal niet het Nederlands hebben en te lang in België verblijven niet extra ondersteund worden.

- 3-4. Een leerling die als thuistaal niet het Nederlands heeft genereert in de Nederlandstalige basisscholen in Vlaanderen extra SES-lestijden en extra werkingsmiddelen en dit ongeacht of de leerling een anderstalige nieuwkomer is of niet.

Ik ben niet van plan om de reglementering rond anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs aan te passen.

Zoals in het Regeerakkoord aangegeven is taalkennis een absolute prioriteit. De kennis van de onderwijstaal, het Nederlands, is de sleutel voor sterke onderwijsprestaties. Het is niet omdat een leerling niet aan de voorwaarden voor het onthaalonderwijs voldoet, dat we bij deze leerling niet maximaal gaan inzetten op de kennis van het Nederlands.

De verlaging van de leerplichtleeftijd biedt kansen om ervoor te zorgen dat kinderen die thuis onvoldoende Nederlands gebruiken, al van in de kleuterschool Nederlands leren en zo het lager onderwijs kunnen starten. Van alle vijf-zesjarigen gaan we een uniforme net- en koepeloverschrijdende gestandaardiseerde taalscreening afnemen. De bestaande toolkit wordt omgevormd tot één taalscreening Nederlands.

Leerlingen die later instromen in het Nederlandstalige moeten die taalscreening eveneens afleggen. Op basis van die taalscreening moeten leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen een actief integratietraject volgen met in beginsel een taalbadklas of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt. Dat kan ook netoverschrijdend georganiseerd worden. Ook initiatieven zoals zomerscholen Nederlands, georganiseerd door lokale partners en het midden, zullen we faciliteren om regressie bij leerlingen door de zomervakantie te vermijden.

We moeten er ook beter op toezien dat de SES-werkingsmiddelen gebruikt worden waarvoor ze bedoeld zijn. Uit onderzoek blijkt dat die middelen vandaag, hoe goed bedoeld ook, niet altijd gericht naar deze doelgroep leerlingen worden ingezet. Die middelen kunnen onder andere ingezet worden voor taalbadklassen Nederlands, leermateriaal Nederlands tweede taal en huiswerkbegeleiding. Die aanwending zullen we steekproefsgewijs controleren en, als ze niet doelmatig worden aangewend, zullen we ze duidelijker moeten oormerken.